

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Obvodní soud pro Prahu 2 rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Velemanem v právní věci žalobkyně M [redacted] N [redacted] narozené dne [redacted], bytem v [redacted] [redacted] zastoupené Mgr. Ing. Danielem Tabachem, advokátem v Praze 4, Novodvorské 405/123, proti žalované **České republice – Ministerstvu spravedlnosti**, se sídlem v Praze 2, Vyšehradské 16, o zaplacení zadostiučinění za nemajetkovou újmu ve výši 130.000,- Kč s úroky z prodlení, t a k t o :

- I Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni 10 000 Kč s úroky z prodlení ve výši 7,05 % ročně za dobu od 17. 4. 2013 do zaplacení do patnácti dnů od právní moci rozsudku.
- II Žaloba se v části požadující zaplacení částky 120 000 Kč s úroky z prodlení zamítá.
- III Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni na nákladech řízení 44 605 Kč k rukám zástupce žalobkyně do patnácti dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

Žalobkyně se v řízení domáhala náhrady nemajetkové újmy, která byla způsobena nezákonným trestným stíháním. Na základě příkazu k domovní prohlídce Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne [REDAKCE] a příkazu k prohlídce jiných prostor a pozemků z téhož dne byla provedena [REDAKCE] domovní prohlídka bytu a jiných prostor, které měla žalobkyně v nájmu. Téhož dne byla žalobkyně zadržena. Dne 17. 9. 2012 jí bylo doručeno usnesení o zahájení trestního stíhání pro zločin podílnictví podle § 214 odst. 1 písm. a) odst. 3 písm. b) trestního zákoníku, kterého se měla dopustit tím, že [REDAKCE]

[REDAKCE] pocházející ze zvlášť závažného zločinu loupeže podle § 173 odst. 1 trestního zákoníku, které se dopustil obviněný stíhaný M [REDAKCE] M [REDAKCE]. Na základě stížnosti žalobkyně podané prostřednictvím ustanoveného obhájce, bylo usnesení Policie České republiky, č. j. [REDAKCE], ze dne 17. 9. 2012, zrušeno usnesením Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 9 ze dne 10. 10. 2012 s návrhem na odložení věci. Žalobkyně tak byla nezákonně trestně stíhána ze spáchání zločinu podílnictví, za což jí hrozil trest odnětí svobody až na 6 let, byla nucena se podrobit domovní prohlídce svého bytu a jiných prostor, byla zadržena, odvezena na policejní stanici, kde byla umístěna v cele předběžného zadržení a byla tak omezena na svém právu na svobodu pobytu a pohybu po dobu cca 18 hodin. Uskutečněná prohlídka v ní zanechala hluboké psychické problémy, trestní stíhání trvalo necelý měsíc, přesto tato skutečnost zasáhla významně do její osobnostní sféry, zasaženo bylo soukromí a osobní život, čest, dobrá pověst, lidská důstojnost, právo pobytu a pohybu, i profesní sféra. Žalobkyně byla policií přinucena spolupracovat, policista jí vyhrožoval vazbou, trestní řízení bylo zahájeno zjevně bezdůvodně.

Žalovaná ke své obraně uvedla, že sice uznává nárok co do titulu a činí nesporným zásah do ústavně garantovaných práv a svobod, který také konstatovala, avšak má za to, že není prokázáno, zda policejní orgán při domovní prohlídce jednal žalobkyní popisovaným způsobem a zda toto jednání bylo způsobilé vyvolat žalobkyní tvrzenou újmu. Žalovaná dále namítala, že žalobkyně nepostupovala [REDAKCE] s péčí řádného hospodáře a žalobkyně by také měla prokázat, že výlučnou příčinou přestěhování z bytu byly vzpomínky na provedenou prohlídku.

Mezi účastníky nebylo sporu o průběhu trestního řízení, o obsahu rozhodnutí v něm vydaných, délce trestního stíhání, stejně tak i o skutečnosti, že žalobkyně byla zadržena a omezena na svobodě a že u ní byla provedena domovní prohlídka. Soud proto z těchto nesporných skutečností při zjišťování skutkového stavu vycházel.

Ze stížnosti – vyrozumění o prošetření ze dne 1. srpna 2013, č. j. [REDAKCE] [REDAKCE] soud zjistil, že plk. Mgr. I [REDAKCE] H [REDAKCE] sdělil M [REDAKCE] M [REDAKCE] že byla vyřízena část jeho podání ze dne 14. prosince 2012, že příslušní policisté byli v průběhu zákroku předepsaným způsobem označeni nápisy POLICIE, při samotném vstupu do bytu použili předepsané ústní prohlášení policie a dále postupovali dle ustanovení § 85a odst. 2 trestního řádu, přestože nebyly zcela splněny podmínky jeho použití, čímž porušili ustanovení § 11 písm. c) zákona č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky. Donucovací prostředek k zamezení prostorové orientace jsou policisté oprávněni použít pouze, nelze-li účelu úkonu dosáhnout jiným způsobem a za podmínek stanovených zákonem o policii, v případě slečny N [REDAKCE] nebyly podmínky

k oprávněnosti užití donucovacího prostředku splněny. Přesnou dobu užití zmíněného donucovacího prostředku nebylo možno zjistit, neboť o tomto úkonu nebyl předepsaným způsobem sepsán úřední záznam, čímž se také policisté dopustili porušení zákona o policii.

Účastnickým výslechem žalobkyně soud zjistil, že o trestní minulosti svého přítele M. M. nějaké poznatky měla, což věděla od něj, ale byla s tím nějak srozuměna, měla ho i tak ráda. Důvod rozchodu s ním charakterizovala tak, že měla za to, že se do celé situace dostala kvůli němu, tudíž nechtěla, aby se podobná věc opakovala a toho se prostě bála. S policisty měla ohledně pana M. zkušenost již z minulosti, a to přibližně v roce 2008, kdy byla dvakrát u výslechu na policii. Zkušenost s domovní prohlídkou měla ještě následně v době, kdy bydleli v ovšem u této domovní prohlídky nebyla. V roce 2012 v srpnu jednoho dne večer u nich zaťukali policisté a ptali se, zda má telefon, o který šlo, a uvedli, že je kradený. Účastnickým výslechem bylo prokázáno, že policista omluvil žalobkyni v zaměstnání s tím, že byla vyslechnuta jako svědek a naproti tomu nesdělil, že by byla žalobkyně omezena na svobodě. V zaměstnání žalobkyně sama nic o svém zadržení neřekla, ostatní zaměstnanci o tom nevěděli a ani na ní nenaléhali, aby jim toto sdělila. Žalobkyně vyhledala i pomoc psycholožky, brala antidepressiva a prášky na spaní. O celé situaci rodičům neřekla, protože se za to styděla. Pana M. sama požádala, aby z bytu odešel, avšak ještě před událostí s domovní prohlídkou nemůže žalobkyně říci, že by s M. M. žili partnerským životem, pouze spolu bydleli.

Účastnickým výslechem žalobkyně nebylo prokázáno, že by policisté nesdělili žalobkyni, že jsou policisté, že by měl policista vtrhnout do jejího bytu s nožem v ruce a případně, že by policisté byli na žalobkyni drzí, že by křičeli, nebo že by žalobkyně nevěděla, proč policisté v bytě jsou, a to z důvodu, že tato tvrzení žalobkyně byla pro soud nevěrohodná, neboť jinými důkazními prostředky prokázána nebyla. Stejně tak se žalobkyni nepodařilo účastnickým výslechem prokázat výhrůžky ze strany policistů, případně tykání. Nebylo prokázáno, že by policisté žalobkyni okřikovali, ani to, že by se musela převlékat před policistou.

Ze zpráv o zdravotním stavu vydaných lékařkou MUDr. D. T. ze dne 25. 6. 2014 a ze dne 12. 9. 2014 soud zjistil, že žalobkyně navštívila její ordinaci pro zhoršení psychického stavu v souvislosti s domovní prohlídkou a trestním stíháním, a to dne 3. 12. 2012 a 27. 2. 2013, přičemž krátkodobě užívala a Psychiatrickou ordinaci navštívila poprvé v roce 2012, lékařka diagnostikovala Léky začala brát opožděně, opustila práci, a zpracovává konfliktní vztah a rozchod.

Ze sdělení nadporučice Ing. I. M. ze dne 8. 9. 2014 vyplývá, že v době zadržení byla žalobkyně umístěna v policejní cele určené pro vícehodinové umístění osoby omezené na osobní svobodě, která se nachází v budově Policie ČR, Zenklova 17, v Praze 8. Policejní cela je monitorována kamerovým systémem, přičemž kamerový záznam se uchovává po dobu deseti kalendářních dnů a poté dochází k jeho přehrání. V cele jsou dodržovány běžné hygienické předpisy, WC a umyvadlo jsou umístěny mimo vlastní prostor cely, podlaha cely se každý den vytírá. V případě umístění zadržených, kteří trpí nějakou hygienicky závažnou nemocí nebo celou znečistí, je provedena desinfekce odbornou firmou. V době omezení svobody jmenované se na služebně nacházelo větší množství osob.

Výslechem svědkyně B. I. soud zjistil, že svědkyně se se žalobkyní zná více jak let, informace o předmětu řízení má od žalobkyně a od ní také ví o jejím trestním stíhání a provedené domovní prohlídce. Svědkyni žalobkyně též sdělila důvod, proč u ní byla provedena domovní prohlídka, proč byla zadržena, a sice že se tak stalo kvůli mobilu, který měla u sebe, a který dostala od M. M., a který se ukázalo, že byl kradený. Asi půl roku po domovní prohlídce se žalobkyně stranila kamarádů a na svědkyni působila jako psychicky zdeptaná a vylekaná. Působila na svědkyni dojemem, že se bála být sama, a proto se také odstěhovala z bytu.

Výslechem svědka M. M. soud zjistil, že svědek byl iniciátorem toho, že je sám jako svědek vyslýchán, protože věc se ho bezprostředně dotýká, sám se ve věci angažoval, nabídl se žalobkyni, že bude svědčit, sám také žádal u Ministerstva spravedlnosti odškodnění ve své věci, sám podával na konkrétní policisty trestní oznámení. Se žalobkyní se zná zhruba let a začal s ní chodit mezi rokem a definitivní tečku za jejich vztahem udělala až tato událost s trestním stíháním. Byt v kde byla provedena domovní prohlídka, užívá dosud. Žalobkyně od svědka věděla veškeré věci týkající se jeho trestní minulosti, věděla, že byl vyšetřován nebo odsouzen. Části výpovědi svědka týkající se údajného vulgárního napadání žalobkyně i jeho samotného ze strany policistů soud neuvěřil s ohledem na další skutková zjištění níže uvedená.

Výslechem svědka J. Š. soud zjistil, že žalobkyni zná přibližně let, o předmětu řízení s ní hovořil. Je rovněž dobře obeznámen s předmětem řízení a shodně s ostatními svědky a žalobkyní uváděl tytéž skutečnosti a tytéž věty, které ve svém souhrnu pro soud indikují dohodu u těchto osob o obsahu jejich výpovědi. K nevěrohodnosti svědka přistupuje i skutečnost, že se sám žalobkyně dotazoval, kdy se předmětná událost mohla stát, načež poměrně shodně se žalobkyní popsal a hodnotil údajnou neoprávněnost zásahu policie, přestože na jiné události z tohoto období ani časové zařazení si nebyl schopen vzpomenout. Svědek v podstatě popisoval pouze to, co mu bylo sděleno samotnou žalobkyní.

Z iniciativy svědka M. se dostavila k soudu i E. B. jejímž výslechem soud zjistil, že byla požádána svědkem M. aby u soudu dosvědčila a sdělila drby z domu, ve kterém bydlí, týkající se toho, co se povídá o svědkovi M. a žalobkyni. Ze svědkyní poskytnutých informací mají význam pro řízení pouze sdělení o tom, že se má po domě povídat o svědkovi M. a žalobkyni to, že jsou kriminálníci, což ovšem dle soudu nic nevypovídá o příčinné souvislosti mezi trestním stíháním žalobkyně, provedenou domovní prohlídkou a újmou způsobenou tímto žalobkyni, neboť vzhledem k trestní minulosti svědka M. lze předpokládat vazbu těchto informací na zcela jiné skutečnosti.

Výslechem svědkyně I. S. nebyla potvrzena žádná z tvrzení žalobkyně týkající se vulgárního chování policistů při domovní prohlídce, či jiných žalobkyní tvrzených skutečností způsobujících jí trauma z domovní prohlídky či trestního stíhání. Se stejným závěrem hodnotí soud i svědecké výpovědi dalších policistů, a to svědka poručíka Bc. K. I., R. E. a F. K.

Ze zprávy plk. Mgr. Bc. I. H., ředitele 2015 vyplývá, že řízení ve věcech služebního poměru o kázeňském přestupku s policisty druhého oddělení nadpraporčíkem K., poručíci S., poručíkem B., nadpraporčíkem N., poručíkem N., nadporučíkem B. a poručíkem L. byla zastavena.

Z důkazu DVD nosičem obsahujícím video z domovní prohlídky žalobkyně soud zjistil, že chování policistů při tomto úkonu bylo naprosto korektní a nezávadové.

Podle ust. § 1 zákona č. 82/1998 Sb. (dále jen „zákon“), stát odpovídá za podmínek zákonem stanovených za škodu způsobenou při výkonu státní moci. Podle ust. § 5 písm. a), b) zákona stát odpovídá za podmínek zákonem stanovených za škodu, která byla způsobena rozhodnutím, jež bylo vydáno v občanském soudním řízení, ve správním řízení, v řízení podle soudního řádu správního nebo v řízení trestním, a za škodu, která byla způsobena nesprávným úředním postupem. Podle ust. § 13 odst. 1 stát odpovídá za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem. Nesprávným úředním postupem je také porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě. Nestanoví-li zákon pro provedení úkonu nebo vydání rozhodnutí žádnou lhůtu, považuje se za nesprávný úřední postup rovněž porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v přiměřené lhůtě. Podle ust. § 26 zákona, pokud není stanoveno jinak, řídí se právní vztahy upravené v zákoně občanským zákoníkem („o. z.“). Podle § 31a odst. 1 zákona platí, že bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se podle tohoto zákona též přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu. Podle § 31a, odst. 2 zákona se zadostiučinění poskytne v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující. Při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění se přihlédne k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo.

Nejvyšší soud ve své judikatuře (kupř. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. 30Cdo 2813/2011) dovodil, že kritéria, která pravidelně mohou indikovat rozsah způsobené nemajetkové újmy, jsou v případech zahájení trestního stíhání, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozsudkem následující:

1) Povaha trestní věci – pod tímto kritériem se má na mysli závažnost trestného činu kladeného osobě poškozené za vinu, neboť ta zpravidla přímo úměrně zvyšuje intenzitu, s jakou osoba poškozená konkrétní trestní řízení proti ní vedené negativně vnímá, to souvisí i s hrozbou trestního postihu (druhem a výší trestu a případného společenského odsouzení, jež se zrcadlí v charakteru veřejného zájmu chráněného trestními předpisy v konkrétním případě, tedy v těch veřejných hodnotách, které jsou chráněny konkrétní skutkovou podstatou obsaženou ve zvláštní části trestního zákoníku).

2) Délka trestního řízení. Toto kritérium zohledňuje zejména to, po jak dlouhou dobu zásah do osobnostních složek jednotlivce v důsledku proti němu vedenému trestnímu řízení trval.

3) Následky způsobené trestním řízením v osobnostní sféře poškozené osoby. Toto kritérium umožňuje zohlednění individuálních následků trestního stíhání v osobnostní sféře poškozené osoby, jež mohou být umocněny či zmírněny v důsledku objektivních skutečností daného případu a formulovaných pod body 1/ a 2/. Vedle toho je třeba podle § 31a odst. 2 zákona při stanovení formy a výše zadostiučinění přihlédnout k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo. Forma a případná výše zadostiučinění nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti, tj. její přiznání je nad rámec konstatování porušení práva na místě pouze tehdy, jestliže by se z hlediska obecné slušnosti poškozenému satisfakce skutečně mělo dostat. Bude-li zjištěno, že se poškozený dopustil jednání, pro které byl následně trestně stíhán, nepovede to sice k závěru o tom, že si trestní stíhání zavinil, a tím pádem k absenci odpovědnosti státu za poškozenému

trestním stíháním vzniklou újmu, ale půjde o důležitou okolnost pro stanovení formy a případně výše odškodnění.

V souzené věci ze zjištěného skutkového stavu vyplývá, že trestní stíhání žalobkyně probíhalo v období od 16. 9. 2012 (byť obvinění bylo sděleno až následující den, žalobkyně byla již tohoto dne zadržena a byla v jejím bytě provedena domovní prohlídka) do 10. 10. 2012, tedy pouhých 26 dní. Po uvedené krátkou dobu trestního stíhání byla žalobkyně ohrožena sice teoreticky trestní sazbou s horní hranicí šesti let, ovšem s ohledem na dosavadní trestní bezúhonnost žalobkyně reálně takový trest hrozit nemohl. Pokud jde o zásah do osobnostních práv žalobkyně, hodnotí soud jako největší zásah omezení osobní svobody po dobu 18 hodin a provedenou domovní prohlídku. Skutečnosti žalobkyně tvrzené týkající se vulgárního chování policistů či jiných jejich prohřešků, nebyly v řízení prokázány, pokud jde o údajné vulgární chování, byly dokonce vyvráceny (DVD s částí domovní prohlídky). Jediným prohřeškem zasahujících policistů bylo to, že neuskutečnili zápis o délce použití prostředku pro zamezení prostorové orientace, což ovšem soud nehodnotí jako skutečnost, která by byla sto způsobit žalobkyni nemajetkovou újmu. Jako okolnost, za níž k nemajetkové újmě došlo, hodnotí soud skutečnost, že žalobkyně již v minulosti byla konfrontována s trestní minulostí svého přítele, [REDAKCE] a policistům jej dobrovolně ani po výzvě nevydala. Žalobkyně též neprokázala příčinnou souvislost mezi trestním stíháním (případně domovní prohlídkou či zadržením) a zhoršením jejího psychického stavu, když psychiatrické vyšetření vyhledala již [REDAKCE] s trestní minulostí svého přítele byla obeznámena a důvod odstěhování z bytu shledává soud spíše v rozchodu s přítelem, nikoli v traumatu z policejního zásahu.

Zjištěný skutkový stav soud právně posoudil tak, že v daném případě je dán odpovědnostní titul dle ustanovení § 5 písm. a) zákona, tedy nezákonné rozhodnutí, jímž je dle konstantní judikatury v případě zproštění obžaloby usnesení o zahájení trestního stíhání.

Dle ustanovení § 31a odst. 1 zákona se proto soud zabýval vznikem nemajetkové újmy a otázkou formy a výše zadostiučinění v případě, že nemajetková újma žalobci vznikla. Pokud jde o samotnou existenci nemajetkové újmy, vyšel soud z předpokladu vyjádřeného Ústavním soudem v nálezu ze dne 17. 6. 2008, sp. zn. II. ÚS 590/08, že již samotné trestní stíhání výrazně zasahuje do soukromého a osobního života jednotlivce, do jeho cti a dobré pověsti, a to tím spíše, jedná-li se o obvinění liché, což je posléze pravomocně ztvrzeno zprošťujícím rozsudkem soudu, podle něhož se skutek z něhož byl jednotlivce obviněn a obžalován nestal, případně nebyl trestným činem. Uvedený výrazný zásah do soukromého a osobního života jednotlivce způsobený samotným trestním stíháním presumuje dle soudu vznik nemajetkové újmy. Soud se proto zabýval hodnocením výše uvedených zákonných kritérií pro stanovení formy a výše zadostiučinění v konkrétním případě.

V souzené věci byla žalobkyně trestně stíhána po velmi krátkou dobu a věc byla odložena ještě ve stádiu vyšetřování. Informace o trestním stíhání širila mezi svými přáteli výhradně sama žalobkyně, přátelé jí pouze utěšovali, nikdo se k ní neotočil zády. Trestní stíhání nemělo žádný vliv na osobní, rodinný, pracovní, kulturní či společenský život žalobkyně. Jediným skutečným traumatizujícím zážitkem tak byla domovní prohlídka, která byla provedena korektně a zadržení, u něhož také nebyla shledána jakákoli nezákonnost.

Při stanovení formy a výše zadostiučinění soud dále přihlédl k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo, přičemž v řízení nevyšlo najevo, že by trestní stíhání proti poškozené žalobkyni bylo zahájeno zjevně bezdůvodně nebo dokonce s cílem jí poškodit, naopak je třeba zdůraznit, že žalobkyně se dopustila jednání, pro které byla následně stíhána, avšak u něhož nebylo posléze shledáno naplnění skutkové podstaty trestného činu. Uvedenou skutečnost hodnotí soud v souladu s výše uvedenou judikaturou nejvyššího soudu jako okolnost výrazně snižující náhradu za způsobenou nemajetkovou újmu.

Zhodnocením shora uvedených kritérií dospěl soud k závěru, že v daném případě, zejména s ohledem na omezení osobní svobody a zásah do soukromí vylučují, aby dostačující satisfakcí za nemajetkovou újmu bylo pouhé konstatování porušení práva, a je proto třeba přistoupit pro zadostiučinění v penězích. Vzhledem k povaze trestní věci, délce trestního řízení, absenci viditelných následků v osobnostní sféře žalobkyně a absenci jakýchkoli okolností provázajících zahájení trestního stíhání, ze kterých by bylo možno usuzovat na vyšší intenzitu újmy, soud uzavírá, že finanční zadostiučinění je třeba poskytnou spíše v rovině symbolické, v daném případě ve výši 10 000 Kč.

Z týchž důvodů musel ve zbytku žalobu jako nedůvodnou zamítnout.

O nákladech řízení bylo rozhodnuto dle ust. § 142 odst. 3 o. s. ř. dle úspěchu ve věci, přičemž forma a výše plnění závisela na úvaze soudu a žalobce byl co do základu nároku úspěšný. Náklady řízení jsou tvořeny odměnou advokáta, paušální náhradou hotových výdajů a DPH. V souladu s názorem Nejvyššího soudu vysloveným v jeho usnesení ze dne 29. 1. 2014 sp. zn. 30Cdo 3378/2013, který dovodil, že v případech, kdy je předmětem řízení zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou nesprávným výkonem veřejné moci, je při stanovení tarifní hodnoty podle vyhlášky č. 177/1996 Sb. příslušné aplikovat § 9 odst. 4 písm. a), vypočetl soud odměnu advokáta z tarifní hodnoty 50 000 Kč, což činí 3 100 Kč za jeden úkon právní služby dle citované vyhlášky. Odměna advokáta je tak počítána za šest úkonů právní služby po 3 100 Kč (příprava a převzetí, podání žaloby a účast u čtyř jednání); náklady řízení dále tvoří paušální náhrada hotových výdajů za šest úkonů právní služby po 300 Kč, cestovné ve výši 15 005 Kč za čtyři cesty na trase Krnov Praha a zpět a náhrada za promeškaný čas ve výši 9 200 Kč.

Poučení: Odvolání proti tomuto rozsudku lze podat Městskému soudu v Praze prostřednictvím Obvodního soudu pro Prahu 2 do patnácti dnů od jeho doručení.

V Praze dne 10. června 2015

JUDr. Petr Veleman, v. r.
soudce

Za správnost vyhotovení:
Procházková